

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, zastoupeného advokátkou Mgr. Janou Gavlasovou, Západní 449, Chýně, proti žalovanému: **Úřad městské části Praha 6**, Československé armády 23, Praha 6, proti rozhodnutí ze dne 3. 2. 2017, čj. MCP6 037934/2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2020, čj. 9 A 70/2017-56,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V této věci neposkytl Úřad městské části Praha 6 žalobci (stěžovateli) požadované informace o správních řízeních, neboť stěžovatel neuhradil náklady za poskytnutí informací. Spornou otázkou je, zda úřad neztratil nárok na úhradu nákladů kvůli průtahům v řízení.

I. Vymezení věci

[2] Stěžovatel požádal úřad dne 3. 5. 2012 o podrobné informace o všech správních řízeních vztahujících se k hudebnímu baru *La Fuente*, která byla vedena za poslední čtyři roky. Žádal také informace o podnětech k zahájení správního řízení vzešlých zejména od policie a o tom, proč případně podnět vůči provozu baru nevyústil ve správní řízení. Úřad vyzval stěžovatele k doplnění žádosti dne 14. 5. 2012; tomu stěžovatel vyhověl dne 25. 5. 2012. Úřad poté prodloužil lhůtu k poskytnutí informací o deset dní a dne 11. 6. 2012 vyzval stěžovatele k úhradě nákladů ve výši 7 600 Kč. Stěžovatel však vzápětí podal stížnost proti výši nákladů u Magistrátu hlavního města Prahy. Ten o stížnosti rozhodl v září 2016 tak, že náklady snížil na 7 000 Kč. Stěžovatel přesto náklady neuhradil, a úřad proto jeho žádost odložil.

[3] Stěžovatel napadl toto rozhodnutí u Městského soudu v Praze, ten ale jeho žalobu zamítl. Městský soud se ke stěžovatelským námitkám vyjádřil takto:

- Lhůta pro zaslání výzvy k doplnění žádosti je jen lhůtou pořádkovou. Zmeškal-li úřad tuto lhůtu, neovlivnil tím běh lhůty, ve které mohl požádat o úhradu nákladů. Úřad proto požádal o náklady včas a nárok na jejich úhradu neztratil.
- Průtahy magistrátu při vyřízení stížnosti byly dozajista pochybením. Nezpůsobují však nezákonnost rozhodnutí úřadu ani rozpor s dobrými mravy. Magistrát navíc o stížnosti už rozhodl – náklady snížil a řádně je zdůvodnil.
- Další stěžovatelské námitky – že mu úřad část informací poskytl nebo že úřad dlouhodobě nezveřejňuje již poskytnuté informace – zůstaly v rovině nepodložených a neurčitých tvrzení. Nemají proto žádný vliv na zákonnost správního rozhodnutí.

II. Kasační řízení

[4] Stěžovatel podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Správní orgány i městský soud zvolily nejméně příznivý výklad zákona a nesprávně dovodily, že má úřad stále nárok na úhradu nákladů. Úřad přitom nárok na úhradu nákladů ztratil, protože stěžovatele nevyzval k doplnění žádosti v zákonné lhůtě sedmi dnů. Lhůta k poskytnutí informací proto nezačala po doplnění žádosti běžet znovu, nýbrž se po dobu doplnění jen stavila. Uplynula tedy dříve, než úřad vyzval stěžovatele k úhradě nákladů. Na tuto věc analogicky dopadají také závěry Ústavního soudu, podle kterých povinný subjekt ztrácí nárok na úhradu nákladů, zmešká-li lhůtu k poskytnutí informací

[5] Nárok na úhradu nákladů pozbyl úřad také proto, že magistrát o stížnosti rozhodoval déle než čtyři roky. Takové průtahy neodpovídají principu dobré správy. Požaduje-li úřad i přesto úhradu nákladů, odporuje to dobrým mravům.

[6] Úřad navíc poskytl část požadovaných informací už dříve buď stěžovateli, nebo jiným subjektům. Požadované informace tedy měl k dispozici a nemusel provádět rozsáhlé vyhledávání, které by bylo nutné zpoplatnit. Náklady proto požadoval neoprávněně.

III. Právní hodnocení

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Do sedmi dnů od podání žádosti vyzve povinný subjekt žadatele k upřesnění žádosti, pokud je nesrozumitelná, obecná nebo z ní není zřejmé, jaká informace je požadována [§ 14 odst. 5 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (informační zákon)].

[9] Do patnácti dnů od přijetí žádosti nebo jejího doplnění poskytne povinný subjekt požadovanou informaci [§ 14 odst. 5 písm. d)]. Tuto lhůtu lze ze závažných důvodů prodloužit až o deset dní (§ 14 odst. 7).

[10] Povinný subjekt může požadovat úhradu nákladů, které vynaloží při poskytnutí informací nebo které mu vzniknou při mimořádně rozsáhlém vyhledání informací.

pokračování

K úhradě nákladů vyzve žadatele před poskytnutím informací, jinak ztrácí nárok na jejich úhradu (§ 17 odst. 1, 3 a 4 informačního zákona). Náklady je tedy nutné stanovit ve stejné lhůtě, jakou má povinný orgán k poskytnutí informací, jinak jeho nárok na úhradu nákladů zanikne a musí informace poskytnout bezúplatně (nález Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 1083/16, bod 24).

[11] Proti výši nákladů lze podat stížnost; po dobu jejího vyřizování neběží lhůta k úhradě nákladů [§ 16a odst. 1 písm. d) a § 17 odst. 5].

[12] Soud zdůrazňuje, že informační zákon je třeba vykládat ve prospěch práva na informace (nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 3930/14, bod 39). Nelze jej ovšem vždy vyložit tak, jak by si žadatel o informace představoval. Jeho právo na informace není absolutní, naopak může být podmíněno úhradou nákladů za vyhledání informací. Nárok na tuto úhradu povinný subjekt neztrácí při každém pochybení, ale jen tam, kde to zákon předpokládá.

*Nárok na úhradu nákladů nezanikl jen proto,
že úřad zmeškal lhůtu pro výzvu k doplnění žádosti o informace*

[13] Soud nepřisvědčil námitce, podle níž nárok na úhradu nákladů zanikl, protože úřad nevyzval stěžovatele včas k doplnění žádosti ze dne 3. 5. 2012. Vyzval ho totiž až dne 14. 5. 2012 – tedy jedenáct dní po podání žádosti, nikoliv sedm, jak ukládá zákon.

[14] Toto zmeškání neznamena, že se lhůta k poskytnutí informací během doplňování žádosti jen zastavila a že po doplnění žádosti měl úřad k jejímu vyřízení pouhé čtyři dny. Lhůta běží vždy celých patnáct dnů po doplnění žádosti [§ 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona; viz také rozsudek NSS ze dne 22. 2. 2022, čj. 8 As 35/2020-38, bod 18]. Úřad proto měl po doplnění žádosti ještě patnáct dní (po prodloužení dvacet pět) k tomu, aby žádost vyřídil či stěžovatele vyzval k úhradě nákladů. Jestliže tedy stěžovatel doplnil žádost dne 25. 5. 2012, lhůta (po prodloužení o deset dní) uplynula až 19. 6. 2012. Úřad ale stěžovatele vyzval k úhradě nákladů už 11. 6. 2012. NSS proto dospěl ve shodě s městským soudem k závěru, že úřad požadoval náklady včas.

[15] Nelze souhlasit ani s tím, že nárok na úhradu nákladů zanikl, pokud úřad vyzval stěžovatele k doplnění žádosti až jedenáct dní po jejím podání. Lhůta ke stanovení nákladů činí patnáct dní od podání žádosti o informace, poté nárok na úhradu nákladů zaniká. Lhůtu lze prodloužit, pokud povinný subjekt vyzve žadatele k doplnění žádosti ještě před jejím uplynutím (pak lze náklady stanovit do patnácti dnů od doplnění žádosti). Je-li však žadatel vyzván k doplnění až po uplynutí lhůty, nárok na úhradu nákladů už zanikl – náklady proto po doplnění nelze stanovit (obdobně nález I. ÚS 1083/16, bod 24; a rozsudek 8 As 35/2020, body 13, 18 a 19). V tomto případě úřad vyzval stěžovatele k doplnění jedenáct dní po podání žádosti – tedy před uplynutím původní lhůty ke stanovení nákladů. Nárok na úhradu nákladů tak nezanikl a úřad je mohl požadovat i po doplnění žádosti, jak už uvedl i městský soud (bod 36 jeho rozsudku).

[16] Soud však poznamenává, že lhůta pro výzvu k doplnění žádosti je sice jen lhůtou pořádkovou, avšak její zmeškání je stále nesprávným úředním postupem, se kterým mohou být spojeny další právní následky (Jelínková, J., Tuháček, M.: Zákon o svobodném

přístupu k informacím: Praktický komentář. Wolters Kluwer, Praha 2017). Skutečnost, že tímto pochybením nezaniká nárok na úhradu nákladů, by proto neměla vést k úvaze, že úřad na tuto lhůtu dbát nemusí. Nedílnou součástí práva na informace je i právo na rychlé vyřízení žádosti.

*Informace nelze poskytnout bezplatně navzdory tomu,
že se magistrát při vyřizování stížnosti na výši nákladů dopustil průtahů*

[17] Nelze souhlasit s tím, že úřad pozbyl nárok na úhradu nákladů kvůli průtahům magistrátu a že bylo nemravné chtít od stěžovatele náklady poté, co magistrát konečně rozhodl.

[18] NSS se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že magistrát pochybil, pokud o stížnosti rozhodoval více než čtyři roky. Toto pochybení ovšem nevede k nezákonnosti napadeného správního rozhodnutí, ani nemůže vést v této fázi řízení k bezplatnému poskytnutí informací.

[19] Pokud se stěžovatel chtěl průtahům bránit, mohl podat žalobu proti nečinnosti a domáhat se vyřízení žádosti. Úřad by pak musel informace poskytnout bez nároku na úhradu nákladů, neboť po dobu vyřizování stížnosti neběží lhůta k jejich úhradě, a tak úhradou nákladů nelze podmiňovat poskytnutí informací (rozsudky NSS ze dne 15. 11. 2012, čj. 2 Ans 13/2012-14, bod 43; nebo ze dne 24. 11. 2020, čj. 2 As 397/2019-40, body 28 až 32). Takto se ale stěžovatel nebránil. Napadl až rozhodnutí úřadu, který vycházel z toho, jak magistrát stížnost vyřídil. Magistrát ani úřad proto již nejsou nečinní. Úřadu tedy nelze nařídit, aby informace poskytl „jen“ kvůli předešlé nečinnosti magistrátu.

*Tvrdí-li žadatel, že informace není třeba rozsáhle vyhledávat, protože už dříve byly poskytnuty,
musí tyto poskytnuté informace konkrétně označit*

[20] Nárok na úhradu nákladů nezpochybnilo ani stěžovatelovo obecné tvrzení, podle kterého úřad nemusel provádět rozsáhlé vyhledávání, neboť měl požadované informace k dispozici.

[21] Soud si je vědom toho, že povinný subjekt je oproti žadateli profesionálem znalým práva, který má vždy hledat způsob, jak žadateli maximálně vyhovět. Pokud tedy požadovanou informaci nebo její část už v minulosti vyhledal a poskytl jiné osobě, poskytne ji nyní bezúplatně (nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. III. ÚS 3339/20, body 61 až 62). Úřad proto měl stěžovateli bezúplatně poskytnout ty informace, které už v minulosti vyhledal a poskytl buď stěžovateli samotnému, nebo jiným osobám.

[22] Při stanovení výše nákladů byl tedy úřad povinen zjistit, zda některé z požadovaných informací už dříve nevyhledal a neposkytl někomu jinému. Později v řízení však po úřadu nelze spravedlivě požadovat, aby sám zkoumal, zda se výše nákladů nezměnila.

[23] Je proto nezbytné, aby později tuto skutečnost – že byly informace již vyhledány a někomu poskytnuty – tvrdil sám stěžovatel. Tato tvrzení pak musí být o to konkrétnější,

pokračování

vznášeli-li je stěžovatel až při soudním přezkumu. Soud totiž nemůže ověřit jejich pravdivost tak snadno jako úřad.

[24] Stěžovatel vznesl tato tvrzení poprvé až v žalobě. Bylo tedy na něm, aby upřesnil, jaké informace úřad již poskytl (přínejmenším jemu samému) a jak se týkají této věci. To však neučinil. V žalobě i v kasační stížnosti jen konstatoval, že sám obdržel část informací po podání stížnosti a že úřad nepochybně poskytl další informace i jiným subjektům. Taková tvrzení jsou však – jak zdůraznil už městský soud – nekonkrétní a nepodložená. Nemohou tedy sama o sobě (bez bližšího upřesnění) ovlivnit výši nákladů.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl, a soud proto kasační stížnost zamítl. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; úřadu nevznikly žádné náklady vymykající se z běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

Zdeněk Kühn
předseda senátu